

Sygn. akt IV KK 54/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Rafał Małarski

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Gierczak

w sprawie **K. W.**,

skazanego za czyny z art. 79 pkt 4 i art. 77 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r.
o rachunkowości,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej,

na posiedzeniu w dniu 21 września 2021 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

kasacji na korzyść wniesionej przez Prokuratora Generalnego od wyroku
nakazowego Sądu Rejonowego w C. z dnia 18 grudnia 2017 r., sygn. akt II K [...],

**uchyla wyrok w zaskarżonej części, to jest w zakresie
rozstrzygnięcia co do czynu opisanego w punkcie 2 wyroku (z
pkt II aktu oskarżenia), i w tym zakresie przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w C..**

UZASADNIENIE

K. W. został oskarżony o to, że:

I. w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do 15 lipca 2017 r. w C., woj. [...], działając
wbrew przepisom ustawy o rachunkowości, tj. art. 69 ust. 1, jako prezes zarządu

spółki W. z o.o., C., ul. C.. zobowiązany do złożenia rocznego sprawozdania finansowego, nie złożył w Sądzie Rejonowym w B. Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego sprawozdania finansowego spółki za rok obrotowy 2016, tj. o czyn z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości; II. w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2017 r. w C., woj. [...], działając wbrew przepisom ustawy o rachunkowości, tj. art. 52 ust. 1, jako prezes zarządu spółki W. Spółka z o.o., C., ul. C., zobowiązany do sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego, dopuścił do niesporządzenia sprawozdania finansowego spółki za rok obrotowy 2016, tj. o czyn z art. 77 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

Sąd Rejonowy w C., w dniu 18 grudnia 2017 r., na posiedzeniu bez udziału stron, w sprawie o sygnaturze akt II K [...], wyrokiem nakazowym:

1. uznał oskarżonego K. W. za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt I, stanowiącego przestępstwo z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i za to na mocy art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę 15 zł;
2. uznał oskarżonego K. W. za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt II, stanowiącego przestępstwo z art. 77 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i za to na mocy art. 77 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości wymierzył mu karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę 15 zł;
3. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. połączył powyższe kary grzywny i orzekł karę łączną w wysokości 120 stawek dziennych, ustalając wysokość stawki dziennej na kwotę 15 zł;
4. na mocy art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, tj. opłatę w kwocie 180 zł oraz wydatki w kwocie 70 zł.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się.

Kasację od powyższego prawomocnego wyroku wniósł na korzyść skazanego Prokurator Generalny, który zaskarżył go w całości i zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego

procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na uznaniu, na podstawie zgromadzonego w postępowaniu przygotowawczym materiału dowodowego, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, a także, iż okoliczności czynu zarzucanego oskarżonemu z art. 77 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i jego wina nie budzą wątpliwości, co w konsekwencji doprowadziło do wydania na posiedzeniu skazującego wyroku nakazowego, podczas gdy w świetle dowodów zebranych w toku postępowania przeciwko oskarżonemu, okoliczności popełnienia przez niego powyższego przestępstwa i wina budziły wątpliwości”. Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w C..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k., jednakże doprowadziła do uchylenia wyroku jedynie w części, a nie w całości, jak wnioskował jej autor. Z treści zarzutu kasacyjnego wynika, że zakresem zaskarżenia objęto jedynie rozstrzygnięcie co do czynu opisanego w punkcie II aktu oskarżenia, którego dotyczy punkt 2 wyroku. Toteż wskazanie w petitum kasacji, że wyrok nakazowy podlega zaskarżeniu w całości, jak również wnioskowanie o uchylenie go w całości, nie mogło zmienić zakresu zaskarżenia wynikającego z zarzutu kasacyjnego. Wbrew stanowisku autora kasacji uchylenie wyroku nakazowego w całości nie jest konieczne ze względu na treść punktów 3 i 4 wyroku nakazowego, które zawierają rozstrzygnięcie o karze łącznej (pkt 3) oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania (pkt 4). Uchylenie zaskarżonego wyroku co do jednego z czynów oznacza równocześnie rozwiązanie węzła kary łącznej. Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, kara łączna zostaje rozwiązana wraz z uchyleniem orzeczeń co do jednej z kar jednostkowych, w związku z czym zbędne jest uchylenie wyroku w części dotyczącej tej kary. W przypadku uchylenia jednej z kar jednostkowych, rozstrzygnięcie o karze łącznej traci moc *ex lege*, a zatem sąd kasacyjny nie musi zawierać w wydanym wyroku rozstrzygnięcia o uchyleniu orzeczenia o karze łącznej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11

grudnia 2019 r., sygn. akt V KK 617/19, OSNK 2020, z. 6, poz. 20; zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt II KK 127/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2011 r., sygn. akt III KO 78/11). Za akcesoryjne w stosunku do orzeczenia o karze łącznej, czyli upadające wraz z rozwiązaniem węzła kary łącznej na skutek uchylenia wyroku co do jednego z czynów, należy uznać także rozstrzygnięcie w przedmiocie opłaty od kary łącznej grzywny zwarte w punkcie 4 zaskarżonego wyroku. Wbrew zatem wnioskowi Prokuratora Generalnego, rozstrzygnięcia zawarte w punktach 3 i 4 zaskarżonego wyroku nie powodują konieczności uchylenia wyroku nakazowego w całości, pomimo sformułowania zarzutu kasacyjnego jedynie wobec rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej za jeden z czynów zabronionych.

Podsumowując, należy uznać, że wyrok został zaskarżony kasacją w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w jego punkcie 2. Kasacja Prokuratora Generalnego o tak określonym zakresie zaskarżenia okazała się oczywiście zasadna.

Pierwszy z zarzucanych oskarżonemu czynów dotyczył niezłożenia rocznego sprawozdania finansowego spółki do Sądu rejestrowego. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. 2021, poz. 217 ze zm.) kierownik jednostki składa we właściwym rejestrze sądowym roczne sprawozdanie finansowe, sprawozdanie z badania, jeżeli podlegało ono badaniu, odpis uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego i podziale zysku lub pokryciu straty, a w przypadku jednostek, o których mowa w art. 49 ust. 1 ww. ustawy – także sprawozdanie z działalności – w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego. To właśnie w związku z brakiem realizacji tego obowiązku zostało złożone zawiadomienie, inicjujące niniejsze postępowanie karne (k. 1-2). W toku dochodzenia załączono do akt postępowania odpis postanowienia Sądu Rejonowego w B., VIII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego, z dnia 6 października 2017 r. sygn. akt BB VIII Ns Rej. KRS [...], umarzającego postępowanie w przedmiocie postępowania przymuszającego spółkę W. sp. z o.o. do przedłożenia wniosku o wpis wzmianki o złożonym sprawozdaniu finansowym za rok 2016 (k. 8). Przesłuchany w charakterze podejrzanego K. W.

przyznał się do popełnienia tego czynu i na nim skupił swoje wyjaśnienia (k. 11-12). W świetle tak zgromadzonego materiału dowodowego rzeczywiście wina i okoliczności popełnienia przestępstwa nie budziły wątpliwości. Nie zaistniały zatem przeszkody do wydania wyroku nakazowego co do tego czynu.

Jednakże tożsamego wniosku nie można wysnuć w odniesieniu do drugiego z czynów, mającego polegać na dopuszczeniu przez K. W. do niesporządzenia sprawozdania finansowego spółki za rok obrotowy 2016. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o rachunkowości, kierownik jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i przedstawia je właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy. Z kolei w myśl art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. Prawidłowo Prokurator Generalny analizując akta sprawy doszedł do wniosku, że dniem bilansowym spółki W. sp. z o.o. był 31 grudnia (k. 20-27). Trzeba więc podkreślić, że po przesłuchaniu podejrzanego do akt sprawy załączono sprawozdanie finansowe za rok 2016 spółki W. sp. z o.o. z siedzibą w C., opatrzone datą 30 marca 2017 r., przyjęte uchwałą wspólników spółki W. w dniu 29 kwietnia 2017 r. (k. 20-27, 28). Mając na względzie, że daty sporządzenia i zatwierdzenia tego sprawozdania finansowego nie były w toku procesu, na żadnym jego etapie, kwestionowane, nie można uznać, aby wina i okoliczności popełnienia przez oskarżonego czynu zabronionego zakwalifikowanego z art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości nie budziły wątpliwości. Tym samym przeprowadzenie rozprawy było konieczne. Analiza załączonych dokumentów prowadzi do wniosku, że K. W. wypełnił spoczywające na nim, jako prezesie zarządu, obowiązki w zakresie sporządzenia i doprowadzenia do zatwierdzenia sprawozdania finansowego. Nie zmienia tego fakt, że formalnie oskarżony przyznał się do popełnienia czynu z art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości, albowiem po pierwsze jego wyjaśnienia złożone bezpośrednio po przyznaniu się dotyczyły pierwszego z zarzucanych czynów, a więc niezłożenia sprawozdania finansowego do Sądu rejestrowego, po drugie wprost przeczy temu treść znajdujących się w aktach sprawy dokumentów.

Warunkiem niezbędnym zastosowania nakazowego trybu postępowania jest, aby okoliczności czynu i wina oskarżonego w świetle zebranych w sprawie dowodów nie budziły wątpliwości. Tak więc sąd swoje przekonanie musi oprzeć na niebudzących wątpliwości ustaleniach faktycznych, opartych na dowodach prawidłowo przeprowadzonych w postępowaniu przygotowawczym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., IV KKN 452/01). W tej sprawie zbadanie zasadności drugiego zarzutu aktu oskarżenia wymagało przeprowadzenia rozprawy. Tym samym zarzut kasacyjny, koncentrujący się na braku możliwości zastosowania w tej sprawie nakazowego trybu postępowania, jest oczywiście zasadny, a kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Przeprowadzając postępowanie ponowne co do czynu z pkt II aktu oskarżenia Sąd Rejonowy weźmie pod uwagę całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przygotowawczym, sam przeprowadzi stosowne postępowanie dowodowe i dopiero po wyjaśnieniu wszystkich okoliczności sprawy rozstrzygnie o odpowiedzialności karnej K. W..

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.